

START MED **STOP**

For at skabe et godt arbejdsmiljø om bord uden ulykker og langtidsvirkninger, er det vigtigt at både arbejdsledere og menige bruger det såkaldte STOP-princip i deres dagligdag. Der skal især fokus på at substitution og tekniske løsninger bør afløse brugen af de personlige værnemidler.

Af Kirstine Thye Skovhøj, journalist

Har du nogensinde fået følgende spørgsmål: *Hvordan kravler man forsvarligt ind i en toilettank?* Og taget dig selv i at overveje, hvilke personlige værnemidler der skal bruges for at kunne løse sådan en opgave? Svaret er, at man slet ikke skal bruge værnemidler, for man skal lade være med at kravle ind i en toilettank. Der er nemlig ingen værnemidler, der kan beskytte dig mod de sundhedsfarer, der er forbundet med lige netop sådan en situation.

På et skib skal tingene løses og arbejdet udføres effektivt. Der er ikke altid tid til, at man lige stopper op og ser på, hvordan arbejdet kan løses på en anden måde. Men det er der brug for.

Det fortæller seniorkonsulent hos SEA HEALHT& WELFARE, Anne Ries, der har speciale i fysisk arbejdsmiljø og kemikalier.

"For eksempel, det at blive vaccineret mod hepatitis og bruge utilstrækkelige personlige værnemidler, inden man går ind i en toilettank, det hjælper ikke mod risikoen for at blive syg af e-coli." Der er en stærk tradition i søfarten for at gribe til de personlige værnemidler, for det kan synes besværligt og tidskrævende at etablere de tekniske løsninger som fx en robot, lokaludsugning, vaskemaskiner eller en drone."

Når man står foran en arbejdsopgave, synes det mest effektive i situationen at være at gribe til det, man plejer at gøre. Hvad enten det er i forhold til brug af farlige kemikalier, værktøj eller arbejds-gange i forhold til fx rengøring af maskiner. Den mest anvendte løsning er dog ikke nødvendigvis den bedste, hurtigste, letteste eller sikreste.

"Der er en udbredt tendens til, at når man står over for en risikofyldt opgave, så får man startet forkert og går direkte til at anvende personlige værnemidler i stedet for at have fokus på at bruge STOP-princippet i den rigtige rækkefølge og tage sig tid og ressourcer til at planlægge og organisere de risikofyldte arbejdsopgaver," siger Anne Ries.

Der er behov for at både rederier, arbejdsledere og menige får endnu større fokus på at arbejde med at forebygge de risikofyldte arbejdssituationer og tænke i nye løsninger.

STYR PÅ STOP-PRINCIPPET

STOP-princippet er udarbejdet for at sikre og hjælpe med at forebygge farlige situationer, arbejdsskader og langtidsvirkninger. STOP skal anvendes i den rigtige rækkefølge, når man laver en risikovurdering af en arbejdsopgave.

"Rækkefølgen er vigtig og altafgørende. Kan man undgå arbejdsopgaven? Eller udføre den med en anden metode?"

Vi skal have endnu mere fokus på at bruge princippet i planlægningen af arbejdsopgaverne. Det er vigtigt, at både arbejdsledere og de, der udfører arbejdet, kender til STOP-princippet og ved, at de fx skal bruge de tekniske løsninger og ikke gå direkte til at bruge personlige værnemidler," forklarer Anne Ries.

Lad os illustrere STOP-princippet i forbindelse med malearbejde på et skib, hvor der først skal fjernes rust. I stedet for at gå direkte til valg af værktøj, i dette tilfælde nålehammeren, og personlige værnemidler som fx vibrationshandsker, skal man i stedet overveje:

S **ubstitution** Kan man i det hele taget undgå at skulle anvende nålehammeren? Kan man nøjes med at foretage malearbejde herunder afrensningen af gammel maling, når skibet er på værft? Anvender man denne løsning vil man reducere risikoen for langtidsvirkninger pga. vibrationer med 100%.
Er dette ikke muligt, vil den næstbedste løsning være at overveje:

T **ekniske foranstaltninger** Kan man vælge en nålehammer med et lavere vibrationsniveau – altså vibrationsdæmpet værktøj? Erstatte man fx en nålehammer, der har en vibrationsstyrke på 10 m/s², med en, der har en styrke på 6 m/s², nedsætter man belastningen med mere end 50%.
Hvis ikke man råder over vibrationsdæmpende værktøj eller hvis arbejdet står på over en længere tidsperiode, skal man her overveje:

O **rganisatoriske tiltag** Den eksponering man udsættes for, afhænger af vibrationsniveauet og den tid man bruger håndværktøjet. **Det kommer som en overraskelse for mange, at hvis man fx anvender værktøj med en vibrationsstyrke på 10m/s², er den maksimale daglige arbejdstid kun en halv time.**
Ved en vibrationsstyrke på 6 m/s² er den maksimale arbejdstid 1,5 time. Derfor kan det være nødvendigt at dele arbejdet op mellem flere ansatte, uanset om man må arbejde 30 min eller 1,5 time med håndværktøjet.
(Du kan læse mere om vibrationer og beregne den aktuelle arbejdstid på www.shw.dk).

Som den absolut sidste løsning, når der skal fjernes rust, skal man overveje:

P **ersonlige værnemidler** Man kan vælge at anvende vibrationshandsker. Vibrationshandsker nedsætter dog ikke skadevirkningen, men kun ubehaget. Derfor må man alligevel ikke anvende håndværktøjet længere end den beregnede tid.

Som du kan se af eksemplet, har det størst virkning, hvis man kan vælge substitution og næstbedst; tekniske foranstaltninger. Derfor er det vigtigt, at man bruger rækkefølgen i STOP til at forebygge udsættelsen.

SEA HEALTH & WELFARE og Anne Ries kan hjælpe med at se nye måder at organisere og løse de risikofyldte arbejds-situationer på. "Når jeg bliver bedt om at komme ud for at fortælle om nye løsninger, så oplever jeg ofte, at både rederier, sikkerhedsudvalg og menige er rigtig gode til selv at se nye løsninger, men de har brug for at blive bekræftet i, at det er den

rigtige løsning, de har fundet og vil sætte i værk".

Det er et langt sejt træk at få implementeret STOP-princippet i hverdagen ude på skibene, og det kræver opbakning og investering fra rederierne, vurderer Anne Ries: "Jeg kan ikke understrege nok, hvor vigtigt det er, at der hele tiden bliver kigget

på arbejdsprocesserne, og at man ikke lader sig begrænse af, hvad man har om bord lige nu, men også tænker frem og tænker i, hvad man vil investere i på sigt. Arbejdsmiljøet skal hele tiden forbedres, der skal indtænkes nye løsninger og følge den tekniske udvikling. Det er også vigtigt at udtænke nye og bedre løsninger, når man bygger nye skibe."